

تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی شهرستان شاهرود در سال ۱۳۹۶

آتنا رضایی^۱، گلپهار آخوندزاده^۲، حمید حجتی^۳

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: توسعه مهارت‌های اجتماعی، یکی از دستاوردهای دوران کودکی محسوب می‌شود که پیش‌بینی‌کننده رفتارهای اجتماعی و موفقیت‌های تحصیلی و شغلی آینده دانش‌آموزان می‌باشد. مطالعه حاضر با هدف تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر رشد مهارت اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی شهر شاهرود در سال ۱۳۹۶ انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع تجربی کلاسیک با دو گروه آزمون و شاهد بود که بر روی ۶۰ نفر از کودکان پیش‌دبستانی به صورت تصادفی انجام گردید. محتوای آموزش مهارت‌های اجتماعی برای گروه آزمون طی ۱۲ جلسه ۹۰-۶۰ دقیقه‌ای در قالب گروه‌های ۷-۸ نفره اجرا شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه مهارت‌های اجتماعی Matson بود که به روش خودگزارش‌دهی از سوی والدینی و مربیان تکمیل گردید. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی (جدول، میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (آزمون‌های Paired t, Independent t و ANCOVA) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: قبل از انجام مداخله، اختلاف معنی‌داری بین مهارت اجتماعی از دیدگاه مربی و والدین وجود نداشت. اما پس از مداخله، بین دو گروه از نظر والدین ($P = 0/02$) و مربی ($P = 0/04$) تفاوت معنی‌داری مشاهده شد و میزان مهارت اجتماعی در گروه آزمون بیشتر از گروه شاهد بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی، می‌توان گفت که بهبود و توسعه مهارت‌های اجتماعی در سنین پیش‌دبستانی، می‌تواند زمینه‌ساز موفقیت‌های تحصیلی، شغلی و رفتاری کودک در آینده باشد. بنابراین، با توجه به اهمیت فرصت‌های آموزشی در سنین کودکی، لازم است مسئولان و دست‌اندرکاران بهداشتی به این مسأله توجه بیشتری داشته باشند.

کلیدواژه‌ها: آموزش، مهارت اجتماعی، رشد، کودک، پیش‌دبستانی

ارجاع: رضایی آتنا، آخوندزاده گلپهار، حجتی حمید. تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی شهرستان شاهرود در سال ۱۳۹۶. پژوهش در علوم توانبخشی ۱۳۹۶؛ ۱۳ (۶): ۳۳۳-۳۲۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۰/۲۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۹/۲۱

دوره پیش‌دبستانی در این زمینه بسیار حایز اهمیت است (۴). بر اساس آمار رسمی وزارت آموزش و پرورش ایالات متحده آمریکا در سال ۲۰۱۵، سالانه حدود ۴ میلیون کودک آمریکایی در مراکز پیش‌دبستانی ثبت‌نام می‌شوند که نرخ مشارکت کودکان آمریکای لاتین ۴۰ درصد، کودکان آفریقایی-آمریکایی ۵۰ درصد و کودکان سفیدپوست ۵۳ درصد می‌باشد. مطالعات یونسکو نشان می‌دهد که در ۱۴ کشور طول دوره پیش‌دبستانی یک سال، در ۶۴ کشور دو سال، در ۱۰۱ کشور سه سال و در ۲۹ کشور یا ایالت طول این دوره چهار سال است. در ایران هم طول دوره پیش‌دبستانی بین ۱ تا ۳ سال متغیر می‌باشد (۵). اهمیت آموزش و پرورش پیش‌دبستانی تا آن‌جاست که می‌توان آن را سنگ‌بنای اساس فعالیت‌های آموزش و پرورش کودکان برای

مقدمه

پیش‌دبستانی دوره‌ای است که تجربیات مهم کودک اکتساب و مشاهده می‌شود (۱). در این دوره، کودک بسیار پرچرب و جوش است، به بازی علاقه فراوانی دارد و به این وسیله احساساتش را بروز می‌دهد و به شناخت محیط می‌پردازد. کودک نسبت به محیط، کنجکاو و به همکاری با دیگران علاقمند است و تکلم و توانایی‌های ذهنی او رشد سریع دارند (۲). آموزش‌های دوره پیش از دبستان، کودک را با مفاهیم و مهارت‌های گفتاری و جسمی که برای یادگیری، خواندن، نوشتن و حساب کردن در کلاس‌های ابتدایی ضروری است، آشنا می‌کند و این آموزش‌ها می‌تواند باعث رشد قابلیت‌ها و شایستگی‌ها برای سازگاری کودک در سال‌های نخست مدرسه شود (۳). برای انجام این کار، آموزش و پرورش در

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری، واحد علی‌آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی‌آباد کتول، ایران
۲- استادیار، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری، واحد علی‌آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی‌آباد کتول، ایران

نویسنده مسؤول: گلپهار آخوندزاده
Email: G_akhoondzadeh@yahoo.com

سطوح بعد در نظر گرفت (۱).

به صورت تصادفی خوشه‌ای از دو پیش‌دبستانی سلام و ستارگان انتخاب شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل کودکان پیش‌دبستانی که در نیم‌سال تحصیلی بهمن ۹۷-۱۳۹۶ در مدرسه حضور داشتند، تمایل به شرکت در پژوهش، سطح تحصیلات والدین در حد خواندن و نوشتن و عدم شرکت نمونه‌ها در کلاس‌های آموزشی دیگر مشابه آنچه در مطالعه مورد استفاده قرار گرفت، بود. کودکانی که فرزند طلاق بودند و کسانی که بیش از یک جلسه در جلسات آموزشی غیبت نمودند، به عنوان معیارهای خروج در نظر گرفته شد. نمونه‌های تحقیق حاضر بر اساس مطالعه علی چشمه‌علایی و همکاران با اندازه اثر ۰/۷۸، فاصله اطمینان ۰/۹۵، سطح معنی‌داری ۰/۰۵ و توان آزمون ۸۰ درصد، ۵۲ نفر در دو گروه آزمون و شاهد (هر کدام ۲۷ نفر) برآورد گردید (۱۶) که برای کاهش خطای نوع دو و احتمال ریزش نمونه‌ها در جریان مطالعه، ۶۰ نفر به صورت تصادفی برای دو گروه آزمون و شاهد انتخاب شدند.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه مهارت‌های اجتماعی Matson بود که برای ارزیابی مهارت‌های اجتماعی کودکان توسط والدین و مربیان تکمیل شد. این مقیاس توسط Matson و همکاران جهت سنجش مهارت اجتماعی کودکان و نوجوانان ۴ تا ۱۸ سال تهیه شده است و دارای سه فرم (والد، مربی و دانش‌آموز) می‌باشد. فرم والد از ۵۵ سؤال و فرم مربی از ۵ سؤال کلی از پنج عامل اصلی مهارت اجتماعی Matson تشکیل شده است که افراد باید هر سؤال را بخوانند و بر اساس مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای (۱ = هرگز و ۵ = همیشه) به آن پاسخ دهند. این پرسش‌نامه از شش خرده آزمون رفتارهای اجتماعی (سؤالات ۱-۱۸)؛ رفتار غیر اجتماعی (سؤالات ۱۹-۲۹)، پرخاشگری و رفتار تکانشی (سؤالات ۳۰-۴۰)، برتری‌طلبی و اطمینان به خود (سؤالات ۴۱-۴۶) و روابط با همسالان (سؤالات ۴۷-۵۵) تشکیل شده است. همچنین، در پرسش‌نامه ۵ سؤالی که به صورت لیکرت پنج درجه‌ای بود، مهارت اجتماعی کودک از دید مربی سنجیده شد (۱۷). روایی مقیاس مهارت اجتماعی Matson توسط ده نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی علی‌آباد کتول و دانشگاه علوم پزشکی گلستان و شاهرود از نظر محتوا مورد تأیید قرار گرفت. پایایی این ابزار در مطالعه جعفری‌زاده و جنتی با ضریب Cronbach's alpha ۰/۷۹ تأیید گردید (۱۸). همچنین، در پژوهش علی‌محمدی و شفیع‌زاده با ضریب Cronbach's alpha ۰/۸۶ مورد تأیید قرار گرفت (۱۹). مقیاس مهارت‌های اجتماعی Matson در ایران توسط یوسفی و خیر بر روی ۵۶۲ دانش‌آموز دختر و پسر شهر شیراز مورد بررسی قرار گرفت که روایی آن مطلوب و مناسب و پایایی آن با استفاده از ضریب Cronbach's alpha و تنصیف برای کل مقیاس، ۰/۸۶ گزارش شد (۲۰).

محقق بعد از تصویب پایان‌نامه در شورای پژوهشی دانشگاه و دریافت کد اخلاق به شماره IR.IAU.SHAHROOD.REC.1397.2 از دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، با مراجعه به آموزش و پرورش شهرستان و کسب مجوز لازم و مراجعه به مراکز پیش‌دبستانی شهرستان، ضمن معرفی خود و بیان اهداف پژوهش، اقدام به نمونه‌گیری نمود و با توضیحات لازم در مورد اهداف پژوهش، شروه به آموزش افراد مورد مطالعه کرد. در صورتی که فرد حایز شرایط تعیین شده برای جامعه پژوهش بود، موافقت خود را به صورت کتبی اعلام کرد. سپس به صورت تصادفی از بین ۴۷ مرکز پیش‌دبستانی دخترانه و پسرانه غیر دولتی، ۴ مرکز (۲ مدرسه) به شیوه در دسترس انتخاب شد و ۶۰ نفر از دانش‌آموزان دوره پیش‌دبستانی به عنوان نمونه انتخاب شدند و به طور تصادفی در دو گروه

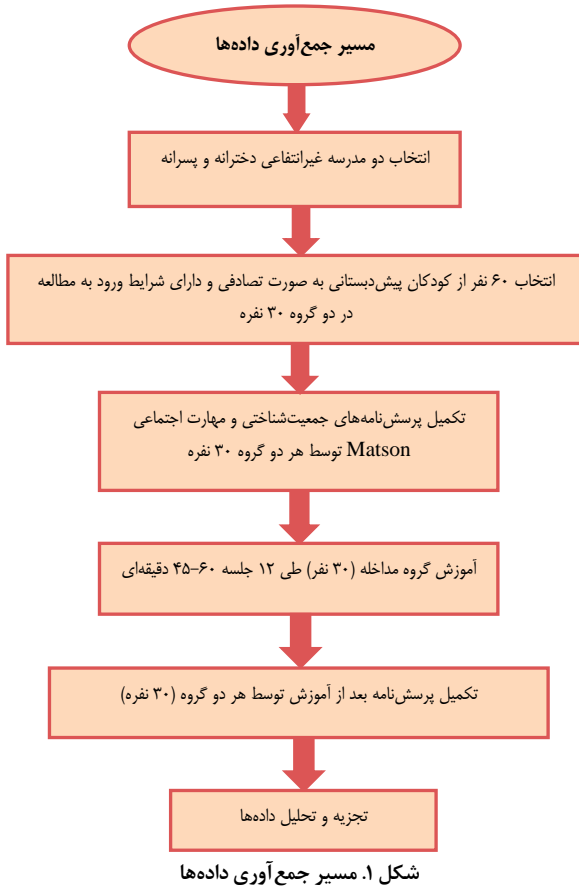
یک برنامه آموزش و پرورش مناسب در این دوره، تجربی محرک برای رشد ذهنی، زبانی، جسمی، اجتماعی و عاطفی کودکان فراهم می‌آورد. اگر این نوع برنامه‌ها به گونه مؤثری سازماندهی شوند، می‌توانند محرومیت ناشی از کمبودهای محیط خانه را جبران کنند و کودک را در ساختن مبنایی قوی برای سهولت رشد بعدی و بارور کردن استعدادهای کاملش یاری نمایند (۴). بنابراین، آموزش مهارت اجتماعی، موجب بهبود مهارت‌های اجتماعی و افزایش شناخت اجتماعی در سنین پیش‌دبستانی می‌گردد (۶، ۷). شکی نیست که نقش مربی در حیات تربیتی کودکان، از جمله مهم‌ترین عناصر یک برنامه مناسب و مطلوب به شمار می‌رود. به همین دلیل، کیفیت مراقبت و آموزش کودکان بستگی به وجود مربیان کارآمد، مؤثر و شایسته دارد و از مربیان انتظار می‌رود که کودکان را برای موفقیت‌های تحصیلی آماده کنند و آن‌ها را افرادی اجتماعی بار بیآورند (۸). شخصی که از لحاظ اجتماعی رشد کرده است، روابط اجتماعی را بهتر درک می‌کند، او می‌داند چگونه با دیگران به خصوص خانواده و دوستانش سازش کند. همچنین، درک می‌کند که انتظارات اجتماع از او چیست و تا اندازه زیادی قادر است خود را با این توقعات تطبیق دهد (۹).

طبق نظریه یادگیری اجتماعی، اکتساب مهارت‌های اجتماعی از طریق تعامل متقابل کودک و عوامل محیطی صورت می‌گیرد (۱۰). بنابراین، اگر کودکان در سنین پایین (زمان پیش‌دبستانی) رفتارهای مناسب اجتماعی را فراگیرند، می‌توانند در جامعه عقاید خود را بیان کنند و با دیگران ارتباط مناسب برقرار نمایند و مورد محبوبیت اطرافیان خود قرار گیرند و در کارهای اجتماعی موفق‌تر باشند. در صورت عدم برخورداری کودکان از این رفتارها، آن‌ها قادر به برقراری رابطه متقابل اجتماعی و تعامل با دیگران نیستند (۱۱) و تأثیر منفی بر کارکرد تحصیلی‌شان دارد. همچنین، باعث از دست دادن موقعیت‌هایی می‌شود که فراهم‌کننده مهارت‌های اجتماعی و اخلاقی می‌باشند. از نظر اجتماعی منزوی هستند، به افسردگی و تنهایی تمایل دارند و عملکردهای کمی در مدرسه از خود نشان می‌دهند (۱۲). بنابراین، توسعه مهارت‌های اجتماعی برای برقراری روابط موفق با دیگران، یکی از مهم‌ترین دستاوردهای دوران کودکی است که کمک می‌نماید کودکان در آینده دچار مشکلات کمتری شوند (۱۳). مهارت‌های اجتماعی، رفتارهای انطباقی و اکتسابی است که به فرد کمک می‌کند تا با افراد روابط متقابل داشته باشد، واکنش‌های مثبتی بروز دهد و از رفتارهایی که پیامد منفی دارند، اجتناب ورزد. به عبارت دیگر، این مهارت‌ها، خزانه‌های رفتار، اعمال و راهبردهای یک فرد در تعامل با دیگران می‌باشد (۱۴). در واقع، می‌توان گفت کودکی که مهارت‌های اجتماعی ندارد، قادر به برقراری تعاملات اجتماعی و سازگاری با دیگران نیست و اغلب دچار مشکلات رفتاری روزمره در مدرسه و جامعه می‌شود (۱۵). با توجه به اهمیت رشد مهارت‌های اجتماعی که بخشی از جریان اجتماعی شدن فرد است، هرگونه آموزش در زمینه اجتماعی شدن فرد باید صورت گیرد. هدف از انجام مطالعه حاضر، بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی شهرستان شاهرود بود.

مواد و روش‌ها

این پژوهش به روش تجربی کلاسیک، همراه با دو گروه آزمون و شاهد بر روی کودکان پیش‌دبستانی شهر شاهرود استان سمنان در سال ۱۳۹۶ انجام گرفت. محیط تحقیق را کلیه مدارس پیش‌دبستانی شهر شاهرود تشکیل داد که نمونه‌ها

در آزمون فوق‌برابر با مقدار مطلوب بود و معلوم شد که داده‌ها دارای توزیع نرمال می‌باشد و نتیجه آزمون ۰/۰۱ را نشان داد.

آزمایش و شاهد (تعداد ۳۰ نفر در هر گروه) قرار گرفتند. محقق جهت تعمیم‌پذیری بهتر، گروه آزمون و شاهد را از یک مدرسه انتخاب نمود. سپس ضمن توضیح اهداف پژوهش به شرکت‌کنندگان و اطمینان از بی‌خطر بودن و حفظ گمنامی و تکمیل پرسش‌نامه رضایت آگاهانه توسط شرکت‌کنندگان، به آن‌ها اعلام گردید که در صورت عدم تمایل به ادامه شرکت در تحقیق، می‌توانند در حین پژوهش نیز از مطالعه خارج شوند. اجرای برنامه آموزشی توسط پژوهشگر انجام شد. با کسب اجازه از مدیر مدرسه، پژوهشگر قبل از اجرای برنامه آموزشی، چند جلسه سر کلاس درس معلمان حضور یافت تا با روش تدریس آن‌ها و نحوه برقراری ارتباط با دانش‌آموزان آشنایی پیدا کند. سپس برای انجام پیش‌آزمون، پرسش‌نامه مهارت اجتماعی Matson برای هر دو گروه آزمایش و شاهد اجرا شد. پس از اجرای پیش‌آزمون، گروه آزمون ۱۲ جلسه آموزش مهارت‌های اجتماعی را به مدت ۶ هفته و هر جلسه ۶۰-۴۵ دقیقه را در قالب گروه‌های ۷-۸ نفره دریافت نمود (جدول ۱). در پایان مداخله، مجدد پرسش‌نامه مهارت اجتماعی توسط والدین و مربی تکمیل گردید. در زمان تکمیل پرسش‌نامه، محقق در کنار والدین و مربیان حضور داشت تا در صورت هرگونه ابهام و سؤالی، پاسخگو باشد. پس از پایان جلسات آموزشی، پس‌آزمون گرفته شد و دوباره پرسش‌نامه‌ها توسط گروه آزمون و شاهد تکمیل گردید و نتایج به دست آمده با نتایج قبلی مورد مقایسه قرار گرفت. در گروه شاهد نیز در این مدت برنامه‌های آموزشی روتین مدرسه بر اساس سرفصل دروس و دوره پیش‌دستانی اجرا می‌شد (شکل ۱).

داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی (جدول، میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (آزمون Paired t برای مقایسه قبل و بعد هر گروه، آزمون Independent t جهت مقایسه گروه‌های آزمون و شاهد و آزمون ANCOVA برای مقایسه تأثیر متغیر مستقل با حذف اثر پیش‌آزمون) در نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶ (version 16, SPSS Inc., Chicago, IL) و سطح معنی‌داری ۰/۰۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون Shapiro-Wilk استفاده گردید. سطح معنی‌داری برای متغیرهای پژوهش

جدول ۱. جلسات آموزش مهارت‌های اجتماعی

جلسات	شرح جلسه
اول	آشنایی با عناصر برنامه (مربی، شرکت‌کنندگان و چارچوب برنامه)
دوم	پرداختن به مفهوم مهارت اجتماعی (تعریف، روش‌های برقراری ارتباط و کارکردهای آن)
سوم	مهارت‌های مربوط به کلاس درس و پرداختن به مهارت اطاعت از دستورات معلم
چهارم	پرداختن به مهارت پیروی از مقررات کلاس درس (تعریف، شناسایی قوانین کلاس درس، بحث پیرامون مواردی که منجر به رعایت قوانین می‌گردد و همچنین، مواردی که باعث ضعف و اخلاق در اجرای قوانین کلاس درس می‌گردد، پرداختن به پس‌خوراند رعایت و عدم رعایت مقررات کلاس)
پنجم	معرفی کردن خصوصیات یک دانش‌آموز منظم
ششم	مهارت‌های دوستیابی: تعریف مفهوم دوستیابی و محاسن آن، تشریح منطق زیربنایی لزوم ظاهر آراسته، لبخند زدن، تعریف و تمجید کردن
هفتم	آشنا کردن دانش‌آموزان با این که چگونه با دوستانشان رابطه برقرار کنند.
هشتم	آشنا کردن دانش‌آموزان با شیوه‌های احترام گذاشتن به دیگران
نهم	آشنا کردن دانش‌آموزان با چگونگی انجام دادن وظایف خود
دهم	آشنا کردن دانش‌آموزان با این که مسؤلیت کارهای خود را بر عهده بگیرند و مسؤلیت‌پذیر باشند.
یازدهم	مهارت‌های مقابله‌ای، تعریف و کارکردهای آن، تشریح منطق زیربنایی مهارت‌های مقابله‌ای، جلوگیری از پایمال شدن حقوق خود و بیان آزادانه مواضع خود در روابط
دوازدهم	بین فردی، معرفی روش‌های متفاوت مقابله‌ای جمع‌بندی و بازخورد جلسات انجام شده

مهارت‌های اجتماعی از دید مربیان در گروه آزمون بعد از مداخله افزایش یافت.

جدول ۲. مقایسه کودکان پیش‌دبستانی بر حسب متغیرهای دموگرافیک در دو گروه آزمون و شاهد

متغیر	گروه	آزمون	شاهد
جنسیت [تعداد (درصد)]			
زن	۱۵ (۵۰)	۱۵ (۵۰)	۱۵ (۵۰)
مرد	۱۵ (۵۰)	۱۵ (۵۰)	۱۵ (۵۰)
تحصیلات پدر [تعداد (درصد)]			
زیر دیپلم	۰ (۰)	۳ (۱۰/۰)	۳ (۱۰/۰)
دیپلم	۱۱ (۳۶/۶)	۵ (۱۶/۷)	۵ (۱۶/۷)
کاردانی	۳ (۱۰/۰)	۵ (۱۶/۷)	۵ (۱۶/۷)
کارشناسی	۷ (۲۳/۳)	۱۲ (۴۰/۰)	۱۲ (۴۰/۰)
بالتر از کارشناسی	۹ (۳۰/۰)	۵ (۱۶/۷)	۵ (۱۶/۷)
تحصیلات مادر [تعداد (درصد)]			
زیر دیپلم	۱ (۳/۳)	۴ (۱۲/۳)	۴ (۱۲/۳)
دیپلم	۵ (۱۶/۷)	۴ (۱۲/۳)	۴ (۱۲/۳)
کاردانی	۶ (۲۰/۰)	۴ (۱۲/۳)	۴ (۱۲/۳)
کارشناسی	۱۷ (۵۶/۷)	۱۳ (۴۲/۳)	۱۳ (۴۲/۳)
بالتر از کارشناسی	۱ (۳/۳)	۵ (۱۶/۷)	۵ (۱۶/۷)
شغل پدر [تعداد (درصد)]			
کارمند	۲۱ (۷۰/۰)	۱۹ (۶۰/۳)	۱۹ (۶۰/۳)
آزاد	۸ (۲۶/۷)	۸ (۲۶/۷)	۸ (۲۶/۷)
بازنشسته	۰ (۰)	۳ (۱۰/۰)	۳ (۱۰/۰)
بیکار	۱ (۳/۳)	۰ (۰)	۰ (۰)
شغل مادر [تعداد (درصد)]			
خانه‌دار	۳۰ (۱۰۰)	۳۰ (۱۰۰)	۳۰ (۱۰۰)
سطح درآمد [تعداد (درصد)]			
کمتر از ۲ میلیون	۲ (۶/۶)	۵ (۱۶/۷)	۵ (۱۶/۷)
۲-۴ میلیون	۱۱ (۳۶/۷)	۱۲ (۴۰/۰)	۱۲ (۴۰/۰)
۴-۶ میلیون	۱۲ (۴۰/۰)	۱۱ (۳۶/۷)	۱۱ (۳۶/۷)
بیشتر از ۶ میلیون	۵ (۱۶/۷)	۲ (۶/۶)	۲ (۶/۶)

یافته‌ها

دو گروه از نظر سن ۶ ساله بودند. از لحاظ جنسیت، ۵۰ درصد پسر و ۵۰ درصد دختر و از نظر شغل مادر همه خانه‌دار بودند. اختلاف معنی‌داری بین سایر مشخصات دموگرافیک مانند شغل پدر ($P = ۰/۴۰$)، وضعیت اقتصادی خانواده ($P = ۰/۱۵$)، تحصیلات پدر ($P = ۰/۷۵$) و تحصیلات مادر ($P = ۰/۹۰$) مشاهده نشد (جدول ۲). همچنین، تفاوت معنی‌داری بین میانگین سن والدین در گروه‌های آزمون ($۳۶/۲۰ \pm ۵/۲۴$ سال) و شاهد ($۳۴/۲۳ \pm ۶/۲۲$) وجود نداشت ($P = ۰/۲۲$).

بر اساس نتایج آزمون Independent t، اختلاف معنی‌داری بین میانگین مهارت اجتماعی دو گروه آزمون و شاهد قبل از انجام مداخله وجود نداشت ($P = ۰/۴۷$)، اما پس از مداخله بین دو گروه تفاوت معنی‌داری مشاهده شد ($P = ۰/۰۲$). بیشترین اختلاف بین دو گروه در بعد مهارت‌های اجتماعی بود (جدول ۳).

آزمون ANCOVA با حذف اثر پیش‌آزمون، اختلاف معنی‌داری را بین دو گروه نشان داد ($\text{Eta} = ۰/۱۳$ ، $P = ۰/۰۰۶$) که ۱۳ درصد این تغییرات مهارت اجتماعی به دلیل تأثیر آموزش می‌باشد.

بر اساس آزمون Independent t و از نظر مربی پیش‌دبستانی، بین مهارت اجتماعی کودکان قبل از مداخله در دو گروه اختلاف معنی‌داری مشاهده نگردید (گروه آزمون: $۲/۳ \pm ۷/۰$ و گروه شاهد: $۳/۱۸ \pm ۶/۷$) ($P = ۰/۷۰$)، اما این آزمون بعد از مداخله اختلاف معنی‌داری را بین دو گروه نشان داد (گروه آزمون: $۵/۶۴ \pm ۹/۰۰$ و گروه شاهد: $۳/۱۰ \pm ۶/۶۳$) ($P = ۰/۰۴$). همچنین، آزمون ANCOVA با حذف اثر پیش‌آزمون، اختلاف معنی‌داری را در دو گروه از نظر مربی نشان داد ($\text{Eta} = ۰/۰۶۸$ ، $P = ۰/۰۴$).

بحث

مهارت‌های اجتماعی، توانایی مهمی است که دانش‌آموزان باید در زندگی روزمره خود در مدرسه با همسالان و خانواده‌هایشان انجام دهند؛ چرا که مهارت‌های اجتماعی توسعه یافته، به موفقیت‌های تحصیلی و بهبود یادگیری دانش‌آموزان کمک می‌نماید (۲۱). مقایسه میانگین نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون گروه‌های آزمون و شاهد نشان داد که تفاوت معنی‌داری بین میانگین مهارت‌های اجتماعی کودکان دو گروه وجود دارد. در مقایسه ابعاد مهارت اجتماعی کودکان از سوی والدین کودکان پیش‌دبستانی پس از مداخله، در گروه آزمون اختلاف معنی‌داری مشاهده گردید که این اختلاف در بعد مهارت اجتماعی بود. همچنین، میانگین

جدول ۳. مقایسه تأثیر آموزش مهارت اجتماعی بر رشد مهارت اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی قبل و پس از مداخله در گروه‌های آزمون و شاهد

گروه	متغیر	مهارت اجتماعی*	مهارت غیر اجتماعی	پر خاشگری	اطمینان به خود	ارتباط با همکار	مهارت کلی**
آزمون	قبل	$۴۴/۱۰ \pm ۲/۶۳$	$۱۴/۵۶ \pm ۵/۸۹$	$۱۳/۴۰ \pm ۶/۶۶$	$۱۳/۱۰ \pm ۲/۵۶$	$۱۶/۰۰ \pm ۳/۷۰$	$۱۰/۱۳۰ \pm ۱۳/۱۷$
	بعد	$۵۷/۹۰ \pm ۵/۸۹$	$۹/۹۳ \pm ۴۰/۸۶$	$۱۳/۱۶ \pm ۷/۱۲$	$۱۳/۲۳ \pm ۵/۳۰$	$۱۷/۰۲ \pm ۳/۱۵$	$۱۱۱/۳۲ \pm ۱۵/۰۱$
شاهد	قبل	$۴۵/۵۰ \pm ۱۳/۰۰$	$۱۳/۵۳ \pm ۶/۲۲$	$۱۲/۴۱ \pm ۵/۶۶$	$۱۱/۰۶ \pm ۵/۱۷$	$۱۶/۱۰ \pm ۴/۲۳$	$۹۸/۴۸ \pm ۱۷/۱۸$
	بعد	$۵۰/۰۰ \pm ۱۰/۳۹$	$۱۲/۴۸ \pm ۶/۲۵$	$۱۲/۴۶ \pm ۴/۵۹$	$۱۰/۷۶ \pm ۴/۵۹$	$۱۶/۲۰ \pm ۴/۱۰$	$۱۰۱/۵۷ \pm ۱۵/۵۱$

* $P = ۰/۰۰۱$ مهارت اجتماعی در گروه آزمون؛ ** $P = ۰/۰۲۰$ مهارت اجتماعی در گروه‌های آزمون و شاهد

زمینه‌ساز پیوند کودک با محیط است و به عنوان جنبه مهم بهبود سلامت روان و رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان به شمار می‌آید (۳۸). اگر آموزش‌ها و محرکات مناسب در این دوره به کودکان ارایه نشود، در دوره‌های بعدی همین محرکات اثرات کمتری در تغییرپذیری کودکان خواهد داشت. چنانچه کودکان در سنین پایین (زمان پیش‌دبستانی) رفتارهای مناسب اجتماعی را فراگیرند، می‌توانند در جامعه عقاید خود را بیان نمایند، با دیگران ارتباط مناسبی برقرار کنند، مورد محبوبیت اطرافیان خود قرار گیرند و در کارهای اجتماعی موفق‌تر باشند. همچنین، تعامل مثبتی در روابط خود با همسالان داشته باشند و دامنه‌ای از رفتارهای مقبول از خود نشان دهند. در صورت عدم برخورداری از این رفتارها، قادر به برقراری رابطه متقابل اجتماعی و تعامل با دیگران نیستند.

در تبیین یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت، از آن‌جایی که آموزش مهارت‌های اجتماعی به کار رفته در مطالعه به صورت گروهی و با سمت و سوی اجتماعی انجام شد، موجب گردید که فرد خود را در نمونه کوچکی از جامعه و در تعامل با دیگران تصور کند، مشکلات مربوط به روابط بین فردی را از نزدیک لمس نماید و در مورد راه‌حل‌های آن‌ها بیندیشد و با کمک دیگران به کشف راه‌حل نهایی آن بپردازد و این راه‌حل‌ها را در آموزش و با کمک دوستان و مربی خود تمرین کند تا بتواند در موقعیت‌های مشابه آن‌ها را تعمیم دهد. بنابراین، آموزش مهارت اجتماعی منسجم و گام به گام می‌تواند به شکل‌گیری رفتارها و ایجاد تعاملات موفقیت‌آمیز کودکان کمک نماید. بنابراین، دوره پیش‌دبستانی مکان و محیط مناسبی برای آموزش مهارت‌های اجتماعی کودکان می‌باشد؛ چرا که فراگیری مهارت‌های اجتماعی در زمان کودکی، موجب پیش‌بینی رفتارهای مناسب در سنین بالاتر می‌شود. بر همین اساس، لازم است مدیران و دست‌اندرکاران بهداشتی و مدارس توجه بیشتری به اهمیت آموزش مهارت‌های اجتماعی در سنین پیش‌دبستانی و کودکی داشته باشند.

محدودیت‌ها

از محدودیت‌های تحقیق حاضر می‌توان به محدود شدن جامعه پژوهش به کودکان پیش‌دبستانی و عدم بررسی اثربخشی این آموزش‌ها در طولانی مدت به دلیل محدودیت زمانی محققان اشاره نمود.

پیشنهادها

پیشنهاد می‌شود مطالعات مشابهی بر روی تعداد نمونه‌های بیشتری صورت گیرد. همچنین، از این پروتکل می‌توان در جهت افزایش مهارت‌ها در مراکز پیش‌دبستانی استفاده کرد و بهتر است پژوهشگران بعدی این موارد را مد نظر قرار دهند.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی را مورد بررسی قرار داد. در این میان، استفاده از برنامه‌های آموزشی مهارت‌های اجتماعی با تأکید بر رشد مهارت‌های اجتماعی، برای کودکان بسیار مفید خواهد بود. همچنین، آگاه کردن معلمان، مربیان و والدین از سطوح مختلف اهداف آموزشی، نقش مهمی را در عملیاتی کردن یادگیری مهارت‌های اجتماعی ایفا می‌کند که تأثیر بسزایی در بهبود مهارت‌های

بنابراین، آموزش مهارت‌های اجتماعی بر افزایش مهارت‌های اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی اثربخش می‌باشد. همچنین، مجذور اتا نشان داد که ۱۲ درصد از تغییرات مهارت اجتماعی به دلیل تأثیر آموزش است. با توجه به نتایج به دست آمده از مطالعه حاضر مبنی بر نابرابری میانگین در دو موقعیت پیش‌آزمون و پس‌آزمون، می‌توان استنباط کرد که تفاوت موجود بین نمرات گروه‌های آزمون و شاهد، ناشی از برگزاری جلسات آموزش مهارت‌های اجتماعی و شرکت گروه آزمون در جلسه‌ها است. این نتایج با یافته‌های تحقیق براتی و همکاران (۲۲) همسو بود. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که آموزش مهارت‌های اجتماعی می‌تواند موجب بهبود مهارت‌های زندگی روزمره در کودکان مبتلا به سندرم داون گردد (۲۲). همچنین، با نتایج مطالعات جلالی و همکاران (۲۳)، یزدانی‌پور و یزدخواستی (۲۴)، Adela و همکاران (۲۵)، Gosteva (۲۶)، Kascasak (۲۷) و Mashford-Scott و همکاران (۲۸) همخوانی داشت. آن‌ها گزارش کردند که مداخلات آموزشی می‌تواند مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی کودکان را افزایش دهد. van der Stouwe و همکاران دریافتند که آموزش مهارت‌های اجتماعی، موجب افزایش همدلی کودکان می‌شود (۲۹). نتایج پژوهش van Vugt و همکاران نشان داد که آموزش مهارت‌های اجتماعی منجر به کاهش مشکلات رفتاری در کودکان می‌گردد (۳۰). Szumski و همکاران با انجام تحقیقی نتیجه‌گیری کردند که آموزش مهارت‌های اجتماعی سبب بهبود مهارت‌های اجتماعی نوجوانان می‌شود (۶).

در همین راستا، رهبر کرباسدهی و همکاران در مطالعه خود مبنی بر تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر خودتوانمندسازی اجتماعی و ناگویی هیجانی دانش‌آموزان با ناتوانی‌های یادگیری ویژه، دریافتند که آموزش مهارت‌های اجتماعی منجر به افزایش خودتوانمندسازی اجتماعی این کودکان می‌شود (۳۱). عاشوری و همکاران نیز با انجام پژوهشی به این نتیجه رسیدند که آموزش مهارت‌های اجتماعی باعث بهبود عزت نفس و خرده‌مقیاس‌های آن در نوجوانان با کم‌توانی ذهنی می‌شود (۳۲) که با نتایج تحقیق حاضر همسو می‌باشد. یافته‌های مطالعه علی چشمه‌علایی و همکاران نشان داد که آموزش مهارت‌های اجتماعی موجب کاهش احساس تنهایی و افزایش پذیرش از طرف همسالان در گروه کودکان می‌شود (۱۶). نتایج پژوهش Barry و همکاران حاکی از آن بود که آموزش مهارت‌های اجتماعی سبب کاهش اضطراب، افزایش فعالیت‌های اجتماعی، بهبود حرمت خود و استفاده از راهبردهای مقابله‌ای مناسب می‌گردد (۳۳). نتایج تحقیق Choque و همکاران نشان داد که آموزش مهارت‌های اجتماعی منجر به بهبود و اصلاح اختلالات رفتاری کودکان می‌شود (۳۴) که با نتایج بررسی حاضر مطابقت داشت.

Dery و Denault با انجام یک مطالعه مداخله‌ای و تکیه بر تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر روی کودکان دارای مشکلات رفتاری، نتیجه گرفتند که کار گروهی و آموزش مهارت‌های اجتماعی بر کودکان دارای مشکلات رفتاری، باعث کاهش مشکلات رفتاری می‌شود (۳۵). همچنین، Ratcliffe و همکاران در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که آموزش مهارت‌های اجتماعی هیجانی باعث افزایش مهارت‌های هیجانی عاطفی و افزایش صلاحیت‌های اجتماعی و در مجموع، افزایش سلامت روان افراد می‌گردد (۳۶) که با نتایج تحقیق حاضر هم‌راستا بود. در مقابل، نتایج مطالعه سلیمانی نشان داد که آموزش مهارت‌های اجتماعی تأثیری بر مهارت‌های زندگی روزمره نداشته است (۳۷) که با نتایج بررسی حاضر همسو نبود. بنابراین، آموزش مهارت‌های اجتماعی

جهت ارسال به دفتر مجله، مسؤلیت حفظ یکپارچگی فرایند انجام مطالعه از آغاز تا انتشار و پاسخگویی به نظرات داوران، حمید حجتی، طراحی و ایده‌پردازی مطالعه، جذب منابع مالی برای انجام مطالعه، خدمات پشتیبانی و اجرایی و علمی مطالعه، تحلیل و تفسیر نتایج، خدمات تخصصی آمار را بر عهده داشتند.

منابع مالی

مطالعه حاضر برگرفته از پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته پرستاری کودکان با کد ثبت IR.IAU.SHAHROOD.REC.1397.2 و کد اخلاق IRCT20170512033932N3 می‌باشد که با حمایت مالی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی‌آباد کتول تنظیم گردید. دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی‌آباد کتول در جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل و گزارش آن‌ها، تنظیم دست‌نوشته و تأیید نهایی مقاله جهت انتشار اعمال نظری نداشته است.

تعارض منافع

نویسندگان دارای تعارض منافع نمی‌باشند. دکتر گلپهار آخوندزاده و دکتر حمید حجتی بودجه انجام مطالعات پایه مرتبط با این مطالعه را از دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی‌آباد کتول جذب نمود و به عنوان استادیار پرستاری در این دانشگاه مشغول به فعالیت می‌باشند. آتنا رضایی از سال ۱۳۹۵ دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته پرستاری کودکان در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی‌آباد کتول است.

اجتماعی خواهد داشت. برای تضمین این که دانش‌آموزان پیام‌های واضحی را درباره رفتارهای اجتماعی قابل قبول و غیر قابل قبول دریافت کنند، لازم است تمام مربیان مدرسه و والدین دانش‌آموزان با اهداف برنامه‌های آموزش مهارت‌های اجتماعی موافق باشند، آن‌ها را درک کنند و به طور مستمر تقویت نمایند. بنابراین، آموزش مهارت‌های اجتماعی بخش مهمی از آموزش به کودکان پیش‌دبستانی تلقی می‌شود که باید مورد توجه مسؤولان ذی‌ربط قرار گیرد.

تشکر و قدردانی

مطالعه حاضر برگرفته از پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد پرستاری کودکان با کد ثبت IR.IAU.SHAHROOD.REC.1397.2 و کد اخلاق IRCT20170512033932N3، مصوب دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود می‌باشد. بدین وسیله از مسؤولان آموزش و پرورش شهرستان شاهرود و مدارس پیش‌دبستانی که انجام این پژوهش همکاری نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

نقش نویسندگان

آتنا رضایی، طراحی و ایده‌پردازی مطالعه، فراهم کردن تجهیزات و نمونه‌های مطالعه، جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل و تفسیر نتایج، تنظیم دست‌نوشته، ارزیابی تخصصی دست‌نوشته از نظر مفاهیم علمی، تأیید دست‌نوشته نهایی جهت ارسال به دفتر مجله، گلپهار آخوندزاده، تنظیم دست‌نوشته، تأیید دست‌نوشته نهایی

References

1. Safari S, Hasanvand B, Irandokht F, Bazargan S. The effect of pre-school education on the basis of multidimensional planning on the development of social skills of pre-school children. *Journal of Educational Psychology* 2015; 11(37): 119-38. [In Persian].
2. Shafi Abadi A. *Child guidance and counseling (Concepts and uses)*. 17th ed. Tehran, Iran: SAMT Publications; 2011. p. 28. [In Persian].
3. Osareh AR, Ahmadi GA, Abbaspoor HA. Academic achievement and social adjustment of primary bilingual students. *Training and Learning Researches* 2013; 20(3): 303-12. [In Persian].
4. Kaul V. Early childhood education programme. *Trans. Mofidi F*. 13th ed. Tehran, Iran: SAMT Publications; 2012. [In Persian].
5. Shabani. A comparison of the effect of Preschool education on the novices Persian language skills in Maktab-Ol-Quran educational institutes and other Quranic and Non-Quranic centers. *Cognitive Strategies in Learning* 2016; 4(6): 131-55. [In Persian].
6. Szumski G, Smogorzewska J, Grygiel P, Orlando AM. Examining the effectiveness of naturalistic social skills training in developing social skills and theory of mind in preschoolers with ASD. *J Autism Dev Disord* 2017. [Epub ahead of print].
7. Guivarch J, Murdymootoo V, Elissalde SN, Salle-Collemiche X, Tardieu S, Jouve E, et al. Impact of an implicit social skills training group in children with autism spectrum disorder without intellectual disability: A before-and-after study. *PLoS One* 2017; 12(7): e0181159.
8. Mofidi F. *Preschool centers management*. 9th ed. Tehran, Iran: Allameh Tabataba'i University; 2011. [In Persian].
9. Shamlou S. *Mental health*. Tehran, Iran: Roshd Publications; 2015; p. 61-2. [In Persian].
10. Jena Abadi H. Efficacy of social skills training on behavior disorders among fifth grade exceptional students in Kosar Elementary School in Zahedan in the year 2010-2011. *Psychology of Exceptional Individuals* 2011; 1(4): 53-72. [In Persian].
11. Mohammadzadeh Z, Khademi Ashkzari M. Teaching social skills through group games with the control of mothers' emotional intelligence quotient. *Educational Psychology* 2017; 13(43): 75-99. [In Persian].
12. Yasami S, Kian M, Geramipour M. Comparing social skills of 4 to 5 years old preschool children of Eyvan-E-Gharb City. *Preschool and Elementary School Studies* 2016; 1(2): 103-20. [In Persian].
13. Takahashi Y, Okada K, Hoshino T, Anme T. Developmental trajectories of social skills during early childhood and links to parenting practices in a Japanese sample. *PLoS One* 2015; 10(8): e0135357.
14. Vahab M, Shahim S, Jafari S, Oryadi Zanjani MM. The relation between receptive language development and social skills among 4-to-6 year-old Persian-speaking children. *J Res Rehabil Sci* 2012; 8(3): 454-65. [In Persian].
15. Bohlander AJ, Orlich F, Varley CK. Social skills training for children with autism. *Pediatr Clin North Am* 2012; 59(1): 165-74, xii.
16. Ali Cheshmehalaei M, Fathabadi J, Tahmasian K, Dehghanfar H. Effectiveness of social skills training on decreasing aloneness and increasing peer acceptance. *Journal of Psychological Models and Methods* 2015; 6(19): 61-80. [In Persian].

17. Matson JL, Neal D, Fodstad JC, Hess JA, Mahan S, Rivet TT. Reliability and validity of the Matson Evaluation of Social Skills with Youngsters. *Behav Modif* 2010; 34(6): 539-58.
18. Jafarizadeh F, Hojati H. The effect of Qur'anic stories on preschoolers' self-esteem during 2015-2016. *Iran J Nurs Res* 2017; 12(3):1-6. [In Persian].
19. Alimohammadi A, Shafizadeh H. the relationship between high school students' positive thinking and social skills in the city of Semnan. *Journal of Family and Research* 2015; 12(29): 77-91. [In Persian].
20. Yousefi F, Khayer M. Reliability and validity of Matson Social Skills Assessment Scale and comparison of the performance of boys and girls in this scale. *Journal of Social Sciences and Humanities of Shiraz University* 2002; 18(2): 147-158. [In Persian].
21. Cheung PP, Siu AM, Brown T. Measuring social skills of children and adolescents in a Chinese population: Preliminary evidence on the reliability and validity of the translated Chinese version of the Social Skills Improvement System-Rating Scales (SSIS-RS-C). *Res Dev Disabil* 2017; 60: 187-97.
22. Barati H, Pourmohammadreza-Tajrishi M, Sajedi F, Behpajooch A. the impact of social skills training on daily living skills of girls with Down syndrome. *J Rehab* 2013; 13(5): 114-20. [In Persian].
23. Jalali S, Kar Ahmadi M, Molavi H, Aghaei A. The effect of cognitive- behavior group play therapy on social phobia in 5-11 years old children. *J Res Behav Sci* 2011; 9(2): 104-13. [In Persian].
24. Yazdanipur N, Yazdkhasti F. The effectiveness of group play on social skills of preschool children in Isfahan, Iran. *J Res Behav Sci* 2012; 10(3): 221-8. [In Persian].
25. Adela M, Mihaela S, Elena-Adriana T, Monica F. Evaluation of a program for developing socio-emotional competencies in preschool children. *Procedia Soc Behav Sci* 2011; 30: 2162-4.
26. Gosteva AV. Effects of early childhood teacher delivered play therapy intervention on the social skills of young children: a pilot study [MSc Thesis]. Christchurch, New Zealand: University of Canterbury; 2013.
27. Kasczak TM. The impact of child-centered group play therapy on social skills development of kindergarten children. Charlotte, NC: University of North Carolina; 2012.
28. Mashford-Scott A, Church A, Tayler C. Seeking children's perspectives on their wellbeing in early childhood settings. *International Journal of Early Childhood* 2012; 44(3): 231-47.
29. van der Stouwe T, Asscher JJ, Hoeve M, van der Laan PH, Stams GJ. Social skills training (SST) effects on social information processing skills in justice-involved adolescents: Affective empathy as predictor or moderator. *Child Youth Serv Rev* 2018; 90: 1-7.
30. van Vugt ES, Dekovic M, Prinzie P, Stams GJJM, Asscher JJ. Evaluation of a group-based social skills training for children with problem behavior. *Child Youth Serv Rev* 2013; 35(1): 162-7.
31. Rahbar Karbasdehi F, Hosseinkhazadeh A, Rahbar Karbasdehi E. Effect of social skills training on social self- empowerment and alexithymia in students with specific learning. *Exceptional Education* 2017; 2(145): 5-12. [In Persian].
32. Ashori M, Jalilabkenar SS, Ghobari Bonab B, Habibpoor S. The effect of social skills training on self-esteem of adolescents with intellectual disability. *J Res Rehabil Sci* 2014; 9(6): 956-68. [In Persian].
33. Barry MM, Clarke AM, Jenkins R, Patel V. A systematic review of the effectiveness of mental health promotion interventions for young people in low and middle income countries. *BMC Public Health* 2013; 13: 835.
34. Choque ON, Flygare O, Coco C, Gorling A, Rade A, Chen Q, et al. Social skills training for children and adolescents with autism spectrum disorder: A randomized controlled trial. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry* 2017; 56(7): 585-92.
35. Denault AS, Dery M. participation in organized activities and conduct problems in elementary school: The mediating effect of social skills. *J Emot Behav Disord* 2014; 23(3): 167-79.
36. Ratcliffe B, Wong M, Dossetor D, Hayes S. Teaching social-emotional skills to school-aged children with Autism Spectrum Disorder: A treatment versus control trial in 41 mainstream schools. *Res Autism Spectr Disord* 2014; 8(12): 1722-33.
37. Solaimani M. The effects of social skills training on social adaptive and educational function in mental retardation students [MSc Thesis]. Tehran, Iran: School of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran; 2011. p. 51-70. [In Persian].
38. Ip HHS, Wong SWL, Chan DFY, Byrne J, Li C, Yuan VSN, et al. Enhance emotional and social adaptation skills for children with autism spectrum disorder: A virtual reality enabled approach. *Comput Educ* 2018; 117: 1-15.

The Effect of Social Skills Training on the Development of Social Skills among Preschool Children in Shahroud City, Iran, 2017

Atena Rezaei¹, Golbahar Akhoundzadeh², Hamid Hojjati²

Original Article

Abstract

Introduction: Development of social skills is one of the achievements of childhood that predicts students' social behaviors, future academic achievement, and future career prospects. This study was conducted to evaluate the effect of social skills training on social skills development in preschool children in Shahroud City, Iran in 2017.

Materials and Methods: This experimental study was conducted on 60 preschool children in two groups of experimental and control. In the experimental group, twelve 60-90-minute sessions of social skills training were performed in groups of 7-8 students. Data gathering tool was Matson social skills questionnaire, which data were collected via self-report by parents and educators. Data were analyzed using descriptive statistics (tables, mean, and standard deviation), and inferential tests (paired t, independent t, and ANCOVA tests).

Results: Before the intervention, there was not any significant difference in social skills between the groups from educators' and parents' points of view. However, after the intervention, there was significant differences between the groups from educators' ($P = 0.04$) and parents ($P = 0.02$) points of view, and social skills was significantly better among experimental group.

Conclusion: Considering the effectiveness of social skills training, it can be said that improving and developing social skills at preschool age can be the basis for children's future educational, occupational, and behavioral achievements. Therefore, given the importance of educational opportunities at early childhood, health officials and health professionals need to pay more attention to this issue.

Keywords: Education, Social skills, Development, Child, Preschool

Citation: Rezaei A, Akhoundzadeh G, Hojjati H. **The Effect of Social Skills Training on the Development of Social Skills among Preschool Children in Shahroud City, Iran, 2017.** J Res Rehabil Sci 2017; 13(6): 326-33.

Received date: 12.12.2017

Accept date: 10.02.2018

1- MSc Student, Department of Nursing, School of Nursing, Aliabad Katoul Branch, Islamic Azad University, Aliabad Katoul, Iran

2- Assistant Professor, Department of Nursing, School of Nursing, Aliabad Katoul Branch, Islamic Azad University, Aliabad Katoul, Iran

Corresponding Author: Golbahar Akhoundzadeh, Email: G_akhoondzadeh@yahoo.com